

Л. Дем'яненко,
стар. наук. співроб. інформаційно-аналітичного відділу ФПУ,
канд. філол. наук

21-Й ПАКЕТ САНКЦІЙ ЄС ПРОТИ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ: ЦІЛІ, МЕХАНІЗМИ ТА ОЧІКУВАНИЙ ВПЛИВ

Опубліковано: Дем'яненко Л. 21-й пакет санкцій ЄС проти російської федерації: цілі, механізми та очікуваний вплив. Діяльність Президента України в умовах російсько-української війни. Інформаційно-аналітичний бюлетень. 2026. Випуск 11 (186). С. 62-65.

На тлі посилення загроз безпеці Європейському Союзу з боку російської федерації продовжується робота над розширенням санкційного тиску. Очікується, що до кінця наступного тижня держави-члени ЄС погодять черговий, 21-й пакет санкцій, спрямованих на обмеження економічних та фінансових можливостей росії.

Запропоновані обмеження можуть охоплювати ключові джерела надходжень до російського бюджету, зокрема доходи від експорту нафти, діяльність банківського сектору та функціонування так званого «тіньового флоту», який використовується для обходу чинних санкцій. Відповідно до документа від 21 травня, з яким ознайомилися представники засобів масової інформації, також передбачається ухвалення проміжного («міні») пакета санкцій. За інформацією європейських посадовців, його затвердження може відбутися 15 червня в Люксембурзі. Але, в Politico нагадали, що для набуття чинності будь-яких санкцій необхідна одностайна підтримка всіх 27 держав-членів ЄС. Посли країн можуть пропонувати зміни або виключення окремих пунктів із запропонованого списку ([politico.eu](https://www.politico.eu)).

Тож, 3 червня, пише Politico, посилаючись на документи, з якими ознайомилося видання, про те, що, Європейська служба зовнішньої політики пропонує включити в новий пакет санкцій чотири китайські компанії, які, за даними ЄС, сприяють російській війні проти України. За даними посадовців, ці компанії допомагають роботі російського «тіньового флоту», постачають хімічні речовини для військових потреб рф, а також компоненти, що

використовуються для виробництва ударних безпілотників. Очікується, що санкції можуть затвердити під час зустрічі міністрів закордонних справ країн ЄС наступного тижня (nv.ua).

Речник Європейської комісії Олоф Гілл наголосив, що питання може також обговорюватися під час зустрічі єврокомісара з питань торгівлі Мароша Шефчовича з китайським торговельним представником Лі Ченганом на полях міністерської зустрічі Організації економічного співробітництва та розвитку в Парижі (nv.ua).

Крім китайських компаній, під санкції можуть потрапити п'ять підприємств з Об'єднаних Арабських Еміратів, три з Туреччини та одне з Азербайджану. У документі зазначається, що вони сприяють російським морським перевезенням та продажу енергоресурсів. До того ж пропонується запровадити обмеження щодо дочірніх структур російської нафтової компанії Лукойл, а також десятків фізичних і юридичних осіб, яких вважають причетними до підтримки російської військової машини (korrespondent.net).

За словами джерел, нині обговорюються такі заходи в рамках нового пакета санкцій проти росії, і включають запровадження санкцій проти більшої кількості банків, нафтотрейдерів, нафтопереробних заводів та криптооператорів у третіх країнах, які Москва використовує для обходу обмежень блоку (ukrinform.ua).

Крім того, Євросоюз нині розглядає низку обмежувальних заходів, які він може внести у новий 21-й пакет санкцій проти Росії, включаючи обмеження проти ще близько 20 танкерів тіньового флоту, які Москва використовує для транспортування свого «чорного золота» (bloomberg.com).

Тож, зрештою санкційний режим може бути поширено на судна, які перевозять скраплений природний газ, який обмежить можливості Кремля створювати тіньовий флот для СПГ.

ЄС вже запровадив санкції проти сотень суден тіньового флоту рф. Однак, нові санкції навряд чи включатимуть повну заборону морських перевезень нафти. Кілька держав-членів продовжують виступати проти цього

варіанту через нестабільність на Близькому Сході, і якщо цей захід не буде підтриманий ширшою групою країн G7.

Головними цілями нового пакета є подальше зменшення енергетичних доходів Росії та її фінансового сектору, а також позбавлення її військової промисловості необхідних поставок (ukrinform.ua).

Політолог Олег Саакян, висловив свою думку про те, що новий пакет санкцій, насамперед, засвідчить про посилення єдності проти Росії, і це проявиться у двох пунктах (24tv.ua). За словами Саакяна, свого часу Угорщина блокувала введення санкцій проти певних людей та організацій. Однак, зі зміною влади з цим тепер вже не буде проблем. Угорщина блокувала деякі прізвища, тому їх доводилося викреслювати. Тепер усіх можуть повернути та проголосувати в цьому пакеті санкцій. В цьому контексті нові санкції будуть проривними. Також, судячи з усього, у Євросоюзі тепер не буде проблем з ухваленням нових санкцій проти Росії. Це буде один з перших пакетів, який пройде достатньо швидко та в повному обсязі. Угорщина тепер без Орбана. Звісно, труднощі у відносинах з Україною нікуди не діваються, але Мадяр не демонструє проросійську позицію. Тому, ймовірно, Угорщина дасть голоси без винятків (24tv.ua).

Україна активно працює з Європейським Союзом над підготовкою 21-го пакета санкцій проти росії та розраховує на врахування своїх пропозицій. Про це Президент України Володимир Зеленський заявив у вечірньому відеозверненні, передає Укрінформ. Президент України Володимир Зеленський наголосив, що «...потрібно більше інструментів, щоб не допускати обхід санкцій. 21 пакет санкцій має включати все, що обмежить російське воєнне виробництво» (ukrinform.ua).

Радник – уповноважений Президента з питань санкційної політики Владислав Власюк: «Ми продовжуємо синхронізувати санкційні режими з ЄС та партнерами. Очікуємо на подальше посилення тиску на Росію та всіх, хто допомагає їй підтримувати агресію. Вже завершуємо спільну роботу над

проектами наступних санкційних рішень ЄС і партнерських держав, зокрема 21-го пакету санкцій» (president.gov.ua).

Таким чином, Президент України Володимир Зеленський підписав два укази, якими ввів у дію рішення Ради національної безпеки і оборони України щодо синхронізації санкцій з рішеннями Європейського Союзу. Синхронізація санкцій Євросоюзу в межах 20-го пакету охоплює 120 осіб та організацій і запроваджує економічні санкції, спрямовані на ключові сектори російської економіки. Частина з них уже перебуває під санкціями України. Сьогоднішнє рішення стосується ще 16 громадян Росії та 31 компанії з Росії, Білорусі, ОАЕ, Киргизстану, Казахстану, Узбекистану й тимчасово окупованої території України.

Серед фізичних осіб – керівники російських стратегічних підприємств, бюджетних установ, підрозділів російської армії та суб'єкти, які служать Росії на наших тимчасово окупованих територіях.

Також до списку увійшли підприємства російського ВПК, виробники РЕБ, програмного забезпечення й компонентів для дронів, компанії з видобутку нафти, газу та золота (president.gov.ua).

За словами посла України при ЄС Всеволода Ченцова, Київ очікує подальшого розширення санкцій найбільше саме проти суден «тіньового» флоту та всієї інфраструктури, яка допомагає їм працювати (mind.ua).

До санкційних списків також можуть внести главу російської православної церкви патріарха Кірілла, який відкрито підтримує політику путіна та російську агресію проти України. Спроба запровадити санкції проти Кірілла вже робилася раніше, однак тоді її заблокувала Угорщина.

Українська сторона також наполягає на запровадженні обмежень проти «Росатома», який продовжує приносити РФ значні доходи навіть під час війни.

За інформацією Politico, зараз у Брюсселі економічний тиск розглядають як головний інструмент впливу на Кремль у найближчі місяці, ключова мета стратегії: спочатку нові санкції – потім переговори (mind.ua).

Отже, зазначений пакет передбачає запровадження додаткових персональних та корпоративних обмежувальних заходів, спрямованих на посилення санкційного тиску на російську федерацію та унеможливлення обходу вже чинних санкцій. Водночас Європейський Союз продовжує роботу над більш масштабним 21-м пакетом санкцій, який, за попередніми оцінками, може бути затверджений упродовж літнього періоду.

Таким чином, подальше розширення санкційного режиму свідчить про незмінну позицію Європейського Союзу щодо необхідності посилення економічного та фінансового тиску на росію у відповідь на її агресію щодо України, та загрози європейській безпеці. Очікується, що нові обмежувальні заходи будуть спрямовані на скорочення джерел фінансування російської економіки, посилення контролю за дотриманням санкційного режиму та підвищення ефективності вже запроваджених обмежень. Відтак, санкційна політика Європейського Союзу залишається одним із ключових інструментів міжнародного впливу, спрямованих на стримування російської агресії та підтримку стабільності й безпеки на європейському континенті.